

ב. עדי טריפה – רבא אמר: נהרגים. ורב אשי פטר, לפי שאם יזימו את זוממיהם, אין זוממיהן במיתה (כי להרוג 'טריפה' באו), ולפי שאינם ב'זוממי זוממים' אין זו עדות כשרה. הלכה כרב אשי (רמב"ם עדות כ,ז).

ג. שור של טריפה שהרג את האדם – פטור מסקילה (השור יסקל וגם בעליו יומת – כל שאין אני קורא בו בעליו יותר, אין אני קורא בו השור יסקל. יש לעיין כשנטרף בין הנגיחה לשעת העמדה בדין (ע' אילת השחר ב"ק מד:).

ד. שור טריפה שהרג – רבא מחייב ורב אשי פוטר, משום הקש מיתת השור למיתת בעליו. הלכה כרב אשי. (רמב"ם נזקי ממון י,ז).

קע. המכה את חברו באבן או באגרופ – מה הדין במקרים הבאים?

- א. אמדוהו למיתה, וחיה.
 - ב. אמדוהו למיתה, והקל ממה שהיה ולאחר מכן הכביד ומת.
 - ג. אמדוהו לחיים, ומת.
- א. אמדוהו למיתה, וחיה – פטור ממיתה (לפרש"י, לחכמים למדו זאת מיתור הכתוב ולא ימות. ולהתוס' אין צריך קרא לפטור), וחייב בכל תשלומי נזיקין, נזק צער וכו'.

ב. אמדוהו למיתה, והקל ממה שהיה (אבל לא הבריא. ראשונים) ואחר כך הכביד ומת; לדברי חכמים חייב מיתה, ולרבי נחמיה כשהקל אומדים אותו שנית ואם אמדוהו באותה שעה לחיים – נפטר הלה ממיתה ומשלם תשלומי נזיקין ליורשים כפי האומד השני, כמה היה יפה קודם הכאה וכמה הוא יפה אחר הכאה. הרמב"ם (רוצח ד,ה) פסק כחכמים, שנהרג עליו.

ג. אמדוהו לחיים ומת – פטור ממיתה (וחייב ממון ליורשים. רש"י. והתוס' הקשו קצת על טעם הדבר). מהרש"א כתב שלרבי נחמיה פטור ממון [ורק לחכמים חייב מיתור הכתוב]. וחזון איש חלק.

דף עט

קעא. מה דין הרוצח במקרים הבאים?

- א. נתכוין להכאה הפוטרת, [כגון להרוג בהמה או עכו"ם או נפל, או הכאה על מתניו שאינה הורגת], והכה הכאה המחייבת – הכאה שיש בה כדי להמית והמית ישראל בן קיימא.
- ב. נתכוין להרוג ישראל זה והרג ישראל אחר.
- ג. נתכוין להרוג לאחד משני אנשים העומדים לפניו, ללא כוונה לאדם מסוים, והרג אחד מהם.
- ד. נתכוין לאדם מסוים, כסבור הוא ראובן ונמצא שמעון.
- ה. חבורת אנשים מישראל ואחד מהם עכו"ם, וזרק אבן לתוכם והרג ישראל.
- א. נתכוין להכאה פוטרת והכה הכאה מחייבת – פטור.

ב. נתכוין להרוג ישראל זה והרג ישראל אחר; לדברי חכמים חייב מיתה, ולרבי שמעון פטור ממיתה (וארב לו וקם עליו) וחייב בתשלומי דמי הנהרג ליורשיו (כן פרשו בגמרא דעתו, כדברי רבי שפרש ואם אסון יהיה ונתתה נפש תחת נפש – ממון). ולתנא דבי חזקיה, נתכוין להרוג את זה והרג את זה – פטור ממיתה ומממון.

הרמב"ם (חובל ומויק דו; רוצח דא) פסק שהמתכוין להרוג את זה והרג את זה – פטור. ואם נגף אשה הרה ויצאו ילדיה – משלם דמי ולדות.

ג-ד. אמר, לאחד משניהם אני מתכוין, או כסבור ראובן ונמצא שמעון – לחכמים פשוט שחייב מיתה ולרבי שמעון פטור ממיתה.

ואולם אם מתכוין לאדם מסוים, אעפ"י שאינו יודע אם הוא ראובן או שמעון – חייב (עתוס').

ה. הזורק אבן לתוך חבורת בני אדם, אפילו רובם ישראל ומיעוטם עכו"ם – פטור אפילו לחכמים, גזרת הכתוב לדונם כמחצה על מחצה (וארב לו וקם עליו) ויכול לומר לעכו"ם נתכוונתי (רש"י). ואפילו אמר על אדם מסוים שעמד, אליו אני מתכוין, ונהרג – פטור. שאומר: סברתי שהוא עכו"ם (עפ"י תוס').

דפים עט – פ

קעב. א. האם אפשר לגמור דינו של רוצח שנתערב בין רוצחים אחרים?

ב. שנים שהיו עומדים ויצא חץ מביניהם והרג, ואחד מהם חסיד ידוע – האם ניתן לדון את השני ברציחה?
ג. מה דינו של שור שהרג אדם ולא נגמר דינו למיתה, שנתערב בין שוורים אחרים שכבר נגמר דינם לסקילה?

ד. מה דינו של שור שהרג אדם ונתערב בין שוורים דעלמא?

א. אי אפשר לגמור דינו של רוצח ללא שמוזהים אותו בודאות. ועל כן אם נתערב בין רוצחים אחרים – כולם פטורים. לפי הסבר שמואל, לדברי רבי יהודה כונסים את כולם לכיפה עד שימותו, שהרי כולם רוצחים הם. ולפי ריש לקיש, גם לרבי יהודה פטורים שלא חלק לא בשורים.

ב. שנים שהיו עומדים ויצא חץ מביניהם והרג – שניהם פטורים. ואמר רבי יוסי: אפילו אבא חלפא (שהכל יודעים שהוא חסיד ולא זרקו) ביניהם (שאינ מחייבים השני משום חזקה זו. כן פירש רבא את משנתנו עפ"י הברייתא).

ג. שור שהרג נפש אדם ולא נגמר דינו למיתה ונתערב בין שוורים שנגמר דינם למיתה – לדברי ריש לקיש נחלקו בדבר חכמים ורבי יהודה; לחכמים, כולם פטורים מסקילה כיון שהוקשה מיתת השור למיתת הבעלים וא"א לגמור דינו שלא בפניו. ולרבי יהודה – כונסים אותם לכיפה עד שמתים. ולדברי רבא מבואר שלחכמים כל השורים נסקלים, ואפילו היו רובם מותרים ורק אחד נגמר דינו למיתה. א. כן מבואר לפי גרסתנו בגמרא. וכן נקט ר"ת. ואולם ריב"ם גרס אחרת, ולדבריו אפילו לריש לקיש שור שנתערב בשוורים שנגמר דינם להסקל – ימותו כולם.